

Arapça *zyn* kökünden gelen *zīna(t)* زينة “süs, bezeme” sözcüğünden alıntıdır. Bu sözcük **Arapça** *zāna* زَان “bezedi” fiilinin fi‘la(t) vezninde ism-i merresidir.

Hangi sözlüğe bakarsanız bakın, zinet “süs, takı, değerli eşya vb. anlamına” gelir. Fakat Kuran’ı Kuran ile anlamaya çalışırsak; bu kavrama Kuran’ın başka bir anlam yüklediğini göreceğiz. Bu yazı “Kuran’ı Kuran ile anlarım” dedikleri halde bir türlü anlaşılamadığımız, aynı noktada buluşamadığımız bazı arkadaşlar için bir yöntem yazısı olsun. Onlar, kavramların her ayette farklı anlamlara gelebileceğini, bunun da çok doğal olduğunu, dilin yapısından kaynaklandığını iddia ediyorlar. Ayrıca bu kavramların zaten bilindiğini, eski köye yeni adet getirmenin anlamsız olduğunu söylüyorlar. Özellikle salat, zekat, secde, rüku gibi kavramlarda hiç mi hiç anlaşılamıyoruz. Ben ve benim gibi düşünen bizler diyoruz ki: Bu kitap herhangi bir kitap değil. Kendine has okuma kuralları var ve bu kurallar Kitab’ın içerisinde belirtiliyor. Bu kuralları takip ederek okumadığınızın en büyük delili ise kıyasıya eleştirdiğiniz “Kuran rivayetler olmadan anlaşılabilir” diyenler ile meallerinizin neredeyse yüzde 99 oranında aynı olması. Kuran’da mecaz ifade, edebi sanat vs. yer almaz. Kuran kendi kavramlarını “bilinen” kelimeler üzerinden yeniden tanımlar. Bu anlamları açığa çıkarmak kimsenin şahsi keyfine kalmamıştır, Kurandan delil ile olur. Ancak “canım bu dilin özelliği tabi ki kelimeler bağlama göre farklı anlamlara gelebilir” dediğiniz an, ortada tartışacak bir delil kalmıyor. Yine de bu yazı vesilesi ile bir yöntem sunma denemesi yapmak istiyorum.

Araf Suresi 32. Ayet meali, dikkatlice okuyalım, sonra meale bir sorum olacak:

Mehmet Okuyan Kur’an Meal-Tefsir

De ki: “Allah’ın kulları için çıkarttığı zineti ve temiz rızıkları kim haram kılmış ki!” De ki:

“Onlar, kıyamet günü sadece kendilerine özel olmanın yanında dünya hayatında da (sadece inançsızların değil), müminlerindir de. Bilen bir topluluk için ayetleri işte böyle açıklıyoruz.”

Diyabet İşleri Kur’an-ı Kerim Türkçe Meali

De ki: “Allah’ın, kulları için yarattığı zineti ve temiz rızık kim haram kılmış?” De ki: “Bunlar, dünya hayatında mü’minler içindir. Kıyamet gününde ise yalnız onlara özgüdür. İşte bilen bir topluluk için ayetleri, ayrı ayrı açıklıyoruz.”

Şimdi de bir meal dipnotu okuyalım. (Edip Yüksel Meali)

Bu ayet, uydurma hadislerle erkeklere altın ve ipeği yasaklayan ruhbanları hedeflemektedir.

Ahirette sadece inananlara verileceği açıklanan “altın, ipek” gibi süsleri (18:31; 22:23; 35:33) dünya hayatında da yasaklamayan Kuran’a rağmen onları yasaklayanlar putlaştırdıkları Muhammed peygamber tarafından Tanrı’ya şikayet edileceklerdir (25:30).

Çıkış noktası sorumuz şu: Meallerde verilen anlamı baz alırsak, KIYAMET GÜNÜ inananlar ziyneti (takıyı/mücevheri/ipeği) ne yapacak?

Şunu belirtelim ki ayette “ahiret” ifadesi geçmiyor; “yevm el kıyamet” ifadesi geçiyor. Ahiret Kuran’da zaten geçen başka bir kavram. Peki neredeyse bütün meallerin ittifak ettikleri üzere bu ayette kast edilen “ziynet” takı/mücevher/süs eşyası/ipek/altın vs. ise “KIYAMET GÜNÜ” biz bunları ne yapacağız? Öyle ya, meallere göre “**Kıyamet gününde ise yalnız onlara özgüdür.**” ifadesi yer alıyor. Kıyamet günü dendiğinde dünyanın/evrenin yok olduğu süreci anlıyor isek eğer, özellikle belirtilen “inananlar” ipeği/altın bileziği ne yapacak?

Özellikle bu kısma iyi odaklanın çünkü “ziynet” kavramını yanlış anladığımızın bence en önemli delili bu kısım. Kuran bize bir şey söylüyor: Ziyinetler “yevm el kıyamet’te özellikle inananlar için” diyor. Bu, herhangi bir yazarın kitabı değil. Romanını yazarken öylesine o sırada öyle gerektiği için hesap etmeden yazarın sarf ettiği bir cümle değil bu! Ziyinetlerin özellikle “yevm el kıyamet” için olmasının bir anlamı olmalı. Ve bu anlam Kuran’da geçen tüm ziyinet kavramı için oturan bir anlamda olmalı.

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ
كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

Kul men harreme zinetallahi elleti ahrece li ibadihi ve tayyibati min er rızık, kul hiye lillezine amenu fil hayatid dunya halisaten yevmel kıyameh, kezalike nufassilul ayati li kavmin ya’lemun.

Benim çalışarak ayete verdiğim meal/anlam ilk etapta size garip gelebilir. Bu çok doğal. Çünkü size garip geldi ise daha önce ayette geçen kavramların gerçek anlamını yukarıda belirttiğim bakış açısı ile Kuran’dan araştırmamışsınız demektir. Her zaman yazdığım ve söylediğim gibi, bu sitede yazılan yazılar tamamen Kuran çalışmak isteyenlere sunduğum notlarımdır. Sunduğum hipotezler; sunduğum karineler ve deliller ancak siz de Kuran’ı çalışırsanız doğrulanabilir veya yanlışlanabilir.

Bu konuda bana görüşlerinizi kuranincelemesi@gmail.com ‘dan e-posta yazabilirsiniz.

ANALİZ:

Ayette yazan ifade şöyle: De kim haram etti Allah’ın ziynetlerini ki onu RIZIKLARDAN KULLARI

ve TAYYİBAT İÇİN ÇIKARDI. De, O (HİYE) dünya hayatında iman edenler içindir ve halisaten kıyamet günü için. Böylece Allah bilen bir kavim için ayetini açıklıyor. Ayette söz konusu olan cümlenin ikinci kısmında HİYE= O şeklinde (dişil tekil zamir) işaret edilen “ziynetAllah’tır”. Ziyet kelimesi sonu t ile olduğu için dişil bir kelimedir ve “hiye” şeklinde tekil olarak işaret edilmiştir. (“ellati” ilgi zamiri de bu sebeple dişildir, ellezi şeklinde eril yer almamıştır)

Meallerde yazdığı gibi “ziynetler ve temiz rızıklar” şeklinde bir tamlama yoktur.

“zinetallahi elleti ahrece li ibadihi ve tayyibati min er rızık,”

Allahın ziyetleri

Onu ki (ellati)

Çıkardı

Kulları ve tayyibat için (bu kısım fazladan çalışılmalı emin değilim ama birazdan sunacağım sonucu doğrudan değiştirmez)

Rızıklardan: min el rızık

Kavramların ne olduğuna geçmeden sanırım bazı kavramları olduğu gibi bırakarak da olsa cümle/anlam diziliminin şu şekilde olması gerektiğini gördük:

De kim haram etti Allah’ın ziyetlerini ki onu RIZIKLARDAN KULLARI ve TAYYİBAT İÇİN ÇIKARDI. De, O (HİYE) dünya hayatında iman edenler içindir ve halisaten kıyamet günü için. Böylece Allah bilen bir kavim için ayetini açıklıyor.

İşin zor kısmı burada başlıyor.

El-Rızık Kurani bir kavramdır ve ilim ile ilişkilidir. Meyve sebze değildir.

Maide 114 (mealen) : Meryem oğlu İsa şöyle dedi: Ey Rabbimiz! Bize gökten bir sofraya indir ki, bizim için, geçmiş ve geleceklerimiz için bayram ve senden bir âyet (mucize) olsun. Bizi rızıklandır; zaten sen, rızık verenlerin en hayırlısıdır.

Burada gökten istene sofraya ve rızık ilimdir. Rızık ilim ile ilgili bir kavramdır Kuran’da. Mealen bile baksanız buradaki sofranın herkes için bir bayram olması isteniyor. (geçmiştekilere ne etkisi olacak diye meale soru sorarsanız karşınıza yeni bir araştırma konusu çıkar)

Bazı arkadaşlar “sen gittin başka bir kıssayı bağlamından koparttın, orada geçen rızık kavramını tuttun başka ayete monte ettin; böyle bir yöntem olmaz” diyorlar. Yöntem tam olarak bu. Kuran bir bütün. Yazının sonunda hatırlatma olarak bir kaç ayete yer vereceğim. Tabi bazı arkadaşlar “bu ayette böyle olabilir ama her ayette böyle olmaz” diyecekler. Sözüm yok.

Haram, haram etmek kavramı ayrıca çalışılması gereken bir kavram.

Abd, kul, ibadet kavramları çalışılması ve gerçek anlamının oturtulması gereken kavramlar. Tayyib, tayyibat kavramları çalışılması gereken kavramlar. Bazı kelimeler neden eril bazı kelimeler neden dişil, mesela Salih ne demek (eril) salihat ne demek (dişil), tayyib ne demek, tayyibat ne demek (dişil) ; bu eril dişil kavram kullanımını nasıl bir anlatım farkı katıyor çalışılması gerekli.

Hayat el dünya ne demek? Dünya ne demek? Ahiret ne demek? Kabaca dünya yakın olan, el ahira ise nihai sonuç demek.

Yevm el kıyamet ne demektir? Gerçekten evrenin yok oluşu mu demektir? Çalışılması gerekiyor.

Örneğin; benim bulgularıma göre “yevm” zaten gün demek değil. “Dönem/süreç” demek. Tüm Kuran boyunca,istisnasız. Yevm el kıyamet kişinin kıyama kalktığı süreç demek. KVM kökünden türeyen “kıyamet” kelimesi “akimu es-salat”ta da geçen aynı köktür. Salat kıyam için yapılır. Ancak salat ile “yevm el kıyamet”e erişebilirsiniz.

Yani siz Allah’ın RIZIKLARDAN kulları için çıkardığı ZİYNETLER’i yani değerleri, kıyama kalktığınız dönemde öyle bir kullanırsınız ki (halisaten) bu değerler sizin ayağa kalkmanızda önemli rol oynar. Bu ziynetler sizin hayat el dünyada da işinize yarar ; halisaten yevm el kıyamette işinize yarar. Ve bu değerleri haram etmeye kalkanlara kulak asmayınız.

Örnek vereyim, el-Kitab’ı çalışırsınız ve dersiniz ki : “Şu konuda şöyle davranmak toplumsal çöküşe sebep oluyor.” İşte bu sizin kıyama kalkışınızda bir kazanımınız bir değerinizdir. Bu değerleri itibarsızlaştırmaya, yalanlamaya çalışanlar olacaktır bu sizi yolunuzdan etmesin (kim haram etti bunlar Allah’ın ziynetleri)

Tabi şimdi ziynete böyle anlam verince bazı dikkatli okuyucular “kadınlar kendiliğinden gözüken yerleri hariç ziynetlerini göstermesinler demek ne demek oturmuyor işte anlam!” diyecekler.

İşte o kavramlara Kuran’dan değil de dışarıdan bilgi ile anlam vermek yüzünden oturmuyor. Umarım çalışanlar için bu notlar faydalı olmuştur/olur.

12:2 Anlayasınız diye biz onu “kuranen arabiyyen” olarak indirdik.

13:37 : İşte böylece biz onu “hükmen arabiyyen” olarak indirdik.*

16:103 Bu mübin (beyan içeren) bir lisanen arabiyyendir.

20:113 Biz onu kuranen arabiyyen olarak indirdik. Onda uyarılardan nice türüsünü tekrar tekrar açıkladık ki belki sakınırlar, yahut onlara bir ibret ve uyanış verir.

26:195 Mübin (beyan içeren) lisanen arabiyyen ile...

39:27/ 28 Öğüt ve ibret alsınlar diye biz, andolsun ki, bu Kur'an'da (el-Kuran) her çeşit örnek getirmedeyiz insanlara. Çarpıklığı olmayan kuranen arabiyyendir bu.

Umulur ki sakınırlar.43:3 Akledesiniz diye biz onu kuranen arabiyyen kıldık.

*

Gördüğümüz gibi Kitap kendisini defaatle "arabiyyen" olarak tanımlamaktadır. Yanına da lisanen veya kuranen sıfatları eklenmektedir.

Özellikle 13:37'deki "hükmen arabiyyen" ifadesi ilginçtir. Bir hüküm için "falanca dilde" denmez. Hükümün kendisi lisan üstüdür. Ayrıca belirlilik takısı ile gelmeyen "quranen" ifadesine de "Kuran" diyerek de hataya düşülmüştür. Özetle ilgili ayetler dikkatle incelendiğinde konunun Arapça olmak ile ilgisi yoktur.

Herhangi bir Kuran kavramını incelemeye girişmeden önce sanırım bu ayetlerin iyi özümsemesi gerekmektedir. İlk olarak şu soruyu soralım: Zaten Arapça olan bir kitapta sık sık neden "anlayasanız diye Arapça indirdik" ifadesi yer almış olsun? Bu bir soru. Bu soruya ek olarak hemen şu bilgiyi de görüyoruz. El (belirlilik takısı) almadan gelen "arabiy" ifadesi Arapça olmayı ifade etmiyor. Bu kavramın zıddı Kuran'da "acemi" olarak geçer. Arabi fasih, kurallı, anlaşılır gibi anlamlara gelmekte, acemi ise anlaşılmaz ve karışık anlamlarına gelmektedir.

55:1-Rahman.

55:2-El-Kuranı öğretti

55:3 El-İnsanı halk etti.

55:4 El-beyan'ı öğretti.

Bu ayetlerdeki sıralama ilginçtir ve bilinen mantık örgüsünü çökertir. Hiç detaya girmeden diyebiliriz ki el-Kuranı öğreten Rahman'dır.

Kuran'ı anlama yöntemine ilişkin daha pek çok ayet vardır. Hepsinin toplamından çıkaracağımız sonuç şudur:

Herhangi bir kavramı yukarıdaki ayetlerin hatırına "İbranice kökeni şuymuş, Aramice'de buymuş, zaten bu bilinen bir kavramdır, dilin özelliği" gibi konulara hiç girmeden en azından bir kez "sadece Rahman'ın öğretmesini" denememiz gerekmektedir. Kuran'ı yalnız Kur'an açıklar diyen bazı arkadaşlarla söylemde birleşsek de fiiliyatta bu yöntemsel fark yüzünden

ayrıştırıyoruz. Onlar kavramları öncelikle tarihin/dilbiliminin/etimolojinin/sözlüklerin ellerine bırakıyorlar daha sonra eldeki veri ile Kuran'ı Kuran ile anlamaya çalışıyorlar. Oysa ki benim de sahip olduğum düşünce yapısına göre, Kuran kendi kavramlarını açıklıyor olmalı.

14:24 vd. Görmez misin ki ALLAH güzel bir sözü güzel bir ağaca benzetir: Kökü sabit, dalları ise göktedir. Rabbinin izniyle her mevsim meyvelerini verir. Öğüt almaları için ALLAH insanlara böyle örnekler verir. Kötü bir söz de, yerden koparılmış köksüz kötü bir ağaç gibidir. ALLAH inananları dünya hayatında da, ahirette de kanıtlanmış sözle destekler. ALLAH zalimleri ise saptırır ve ALLAH dilediğini yapar.

14:24 ve devamındaki ayetin uzun analizini yapmayacağım. Ancak ben bu ayetlerin de Kuranı anlama yöntemi ile ilgili olduğunu düşünüyorum.

Ayrıca yukarıda verdiğim mealde hatalı yönler olduğunu düşünüyorum.

Meal şöyle olmalı:

Görmedin mi (görebileceğimiz bir olgu) Allah nasıl darabe etti? (hatırlayın: ricaller de nisaları darabe ediyor) Tayyip kelimenin benzeri tayyip şecere gibidir. İlkeleri sabit feruhe'si el-sema içindedir. (Ferule kısmını özellikle çevirmediğim iş firavuna, firAvn'e kadar gidiyor.)

Demem o ki, bu Kitab'ın sahibi bize bilinen kelimelerden yola çıkarak kendi içerisinde kuralları olan, temiz bir zihin ile çalışıldığında açığa çıkarılıp beyan edilebilen, çelişkisiz, tutarlı ama biliyor sandıklarımızı yerle bir edecek AĞIRLIKTA bir YENİ ANLAM teklif ediyor. İnsan dilinin eksikliklerinden/değişkenliklerinden arınmış mübin olan arı/duru bir lisan.